

(118)

თ. შხიძე

საქართველოში გავრცელებული ობობების შესწავლის საკითხისათვის

ადამიანის ცხოვრებაში ობობები საკმაოდ მნიშვნელოვან როლს თამაშობენ. ობობათა შორის ცნობილია შხამიანი სახეობანი, მაგ., Lycosidae-ს ოჯახიდან ტარანტულები, სახელდობრ: *Lycosa singoriensis* და *L. vultosa*, აგრეთვე კარაკურტი (*Latrodectes tredecimguttatus*).

ტარანტულები გავრცელებულია შუა და ჩრდილო რუსეთში; ჩვენში გვხვდებიან თბილისის, ხარაგაულის, ქუთაისის, ბაღდათის და ბათუმის რაიონებში. ტარანტულის შხამი საკმაოდ ძლიერად მოქმედებს ცხოველებზე; მაგალითად, ბელურა ტარანტულის კბენის შემდეგ მეორე დღეს კვდება. თბუნელაზე და მრავალ მწერზე შისი შხამი სასიკვდილოდ მოქმედებს. ადამიანისათვის ტარანტულის კბენა საშიში არ არის, რადგან შისი კბენა იწვევს მხოლოდ ნაკბენი ადგილის ანთებას, რაც რამდენიმე დღის შემდეგ გაივლის. სამაგიეროდ, საშიშია როგორც ადამიანისათვის, ისე ცხოველებისათვის კარაკურტის კბენა. კარაკურტი საქართველოში არ არის გავრცელებული, ის გვხვდება სამხრეთ ევროპაში, აზიაში და აღწევს სელთაშუა ზღვამდე.

ამ უკანასკნელის კბენა იწვევს შინაური ცხოველების სიკვდილს. მოგულსკი [შახელოვსკის მიხედვით (2)] ეოლვას სანაპიროსთვის აღნიშნავს, რომ ორი წლის განმავლობაში ანთა 70,000 პირუტყვი დასარაღდა. როსიკოვის ცნობით 1898 წელს სირდარიის ოლქში კარაკურტისაგან 349 ადამიანი იყო დაკბენილი, რომელთაგან 11 მოკვდა. შინაური ცხოველებიდან კარაკურტი განსაკუთრებით საშიშია ცხენისა და აქლემისათვის. ცხენისა და ღორს კარაკურტის კბენა არ ვნებს და უკანასკნელები კარაკურტს ფეხებითაც ანადგურებენ. ობობების ამ ორი სახეობის გარდა იტბინებიან სხვა სახეობანიც, მაგალითად, Clubtonidae-ს ოჯახიდან *Cheiracanthium punctorium* და *Argyropidae*-ს ოჯახიდან ზოგიერთი უვაროსანიც, მაგრამ მათი კბენა არც ადამიანისათვის და არც ცხოველებისათვის არ არის საშიში.

- 6. *Salticus mutabilis* L.
- 7. *Pardosa arenicola* O. C. var. *pseudomonticola* Sim.
- 8. *Pardosa monticola ambigua* Sim.
- 1. *Pardosa torrentum* Sim. ნახულა ვახშვის ჩაიონში, გარეთან მდინარეში, თუბის მარცხენა მხარეზე 2.100 მეტრის სიმაღლეზე.
- 2. *Sictosa sterae* Sim. გერყევლებული თუბის ჩაიონში (კვარჩაბთან და ცოვის მდინარეზე). ცხოვრობს ბუჩქნარ მცენარეების ტოტებზე.
- 3. *Thanasus litripes* Sim. ნახულია თბილისში. ცხოვრობს დაბალ მალაჩთან და ქვიან ხეებზე.
- 4. *Oxyptila baudouci* Sim. ნახულია თბილისში. ცხოვრობს ბაღებსა და ხელო ფოთლებს ქვეშ.
- 5. *Aranus diadematus* Cl. var. *stellatus* C. L. K. ვეხდება ვახშვის ჩაიონში (დედოფლის, ყურის და სოფის მდინარეებში 1.000 ან 2.400 მეტრის სიმაღლეზე) ცხოვრობს ჭრებების გარედან ვახშვლ ქვეში, ცლიის ნაკრებში და ქვის უბრებში.
- 6. *Salticus mutabilis* Sim. ნახულია სოხუმში, კელასურში. ცხოვრობს ხე-მცენარეული ფოთლებს შორის.
- 7. *Pardosa arenicola* O. C. var. *pseudomonticola* Sim. ნახულია ლაგოდებში — ნინოვიჩას მთაზე, 2.700 მეტრის სიმაღლეზე.
- 8. *Pardosa monticola ambigua* Sim. ნახულია ქობულეთში.

ანის ვარდ, ამირკავასიძისთვის ახალი აღმოჩნდა 52 სახეობა, რომელთა დასახელებას აქ არ შევძლებდით. მხოლოდ აღნიშნული ზოგიერთი შემდეგ მნიშვნელოვან სახეობას:

- 1. *Tegenaria derhami* Scop.
- 2. *Tegenaria parana* C. L. Koch.
- 3. *Pholcus phalangoides* F.
- 4. *Tutana grossa* C. L. Koch.
- 5. *Phidionotus aureolus* Cl.
- 6. *Tutana costana* Cl.

აღნიშნული 6 სახეობა ბინის ობიექტში, რომლებიც ბინებში სხედან მათზე შეესაბამება. მნიშვნელოვანი სახეობაა აგრეთვე *Agelena taurica* Th., რომელიც სპიან პურიულს ნაოტების ნივთი მდინარეზე, მაგ. კარკალას. აღნიშნული ობიექტის მასობრივად გავრცელებული უფრო ზემოთაინიშნულ ჩაიონში. ამის გარდა, საქართველოში 14 სახეობა პირველად იქნა ჩვენ მიერ ნახული. ამგვარად, ჩვენ მიერ შეგროვილი და 1938 წლის განმავლობაში დაწვევებულ მასლიდან საქართველოში აქმდე ცნობილი აღმოჩნდა 46 სახეობა, 63 სახეობა კი პირველად იყო ნახული. აქედან ნაოტად ჩანს, როგორც ზევით აღვნიშნეთ, რომ ამირკავასიძის, და ყოინოდ საქართველოში, ობიექტების შესწავლას შემთხვევითი ნახვითი მართალია. მართალია, პრიოფ. ხაჩიტიონოვი გაზარდა ობიექტის შესწავლას საქართველოში აღნიშნულ მდინარეზე და აქედან (Schmidt), ქველ ციხის, მათ მიერ აღწერილი სახეობანი ძირითადად შეგროვილია საქართველოს მიერ, ქალქებსა და აგრეთვე, ჩვენ შევცადეთ

ეს ნაკლო გამოვეყენებოდა და დაეწვეთ ობიექტის ფერისა და მათი გერყევლებთან შესწავლას საქართველოს ყველა ადგილისათვის. მასალა ოთქების შეგროვილია საქართველოს ყველა მიწაზე ადგილიდან, დარჩენილი სენეთი და სამხრეთ-დასავლეთით ყველა შეგროვილი მასალის ნაწილი და ამ მამართლებითი მუშაობა კედევ ვარსებები და შესაძლებელი იქნება მოვედო ჩაიონი საქართველოს ობიექტების ფერის შესაბამ და დავუყვანა ამასთანავე დიწვეული მუშაობა ჯვარისანი ობიექტის ბიოცელოგის შესაქველად.

დასასრულად

- 1. 1938 წლის განმავლობაში საქართველოს სხედანზე ადგილიდან (ძირითადად აღმოსავლეთი საქართველო) შეგროვილ მასალაში აღმოჩნდა 129 სახეობა, რომელთაგან, დიწვითა და წყაროების მიხედვით, საქართველოსთვის ცნობილი იყო მხოლოდ 46 სახეობა.
- 2. აღნიშნულ მასალაში აღმოჩნდა 9 ახალი სახეობა, რომელთაგან 4 შემდეგ სახეობა აღწერილი ჩვენ მიერ:
 - 1. *Arctosa thlisstensis* n. sp.
 - 2. *Pardosa caratensis* n. sp.
 - 3. *Pardosa colchica* n. sp.
 - 4. *Talanites* (?) *atscharica* n. sp.
- 3. ხეობა შეგვევი სახეობა კი აღვნიშნეთ პრიოფ. ხაჩიტიონოვის მიერ.
 - 1. *Pardosa lagodechensis*
 - 2. *Clubiona mcheldzeae*
 - 3. *Asagena fagei*
 - 4. *Pardosa berlandiane*
 - 5. *Pardosa kolosvariana*.
- 4. იმავე მასალის მიხედვით პირველად ნახვითა სახეობა კევშირში ობიექტის შემდეგ 6 სახეობა:
 - 1. *Pardosa torrentum* Sim.
 - 2. *Sictosa sterae* Sim.
 - 3. *Thanasus litripes* Sim.
 - 4. *Oxyptila baudouci* Sim.
 - 5. *Aranus diadematus* Cl. var. *stellatus* C. L. K.
 - 6. *Salticus mutabilis* L.
 - 7. *Pardosa arenicola* O. C. var. *pseudomonticola* Sim.
 - 8. *Pardosa monticola ambigua* Sim.

(შეგროვდა რედაქციით 15. V. 1940)

ბავლიან სახეობას ობიექტის სახელწოდებით შეგროვილი მუშაობების შესახებ.